

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (UE) nr 1308/2013 i rozporządzenie (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do programu pomocy na rzecz dostarczania owoców i warzyw, bananów oraz mleka do placówek oświatowych

COM(2014) 32 final – 2014/0014 (COD)

(2014/C 451/23)

Sprawozdawca: **Adalbert KIENLE**

Parlament Europejski, w dniu 6 lutego 2014 r., oraz Rada, w dniu 19 lutego 2014 r., postanowiły, zgodnie z art. 43 i art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (UE) nr 1308/2013 i rozporządzenie (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do programu pomocy na rzecz dostarczania owoców i warzyw, bananów oraz mleka do placówek oświatowych

COM(2014) 32 final – 2014/0014 (COD).

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 19 czerwca 2014 r.

Na 500. sesji plenarnej w dniach 9–10 lipca 2014 r. (posiedzenie z 9 lipca) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 185 głosami – 2 osoby wstrzymały się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES popiera opracowanie wspólnych ram prawnych i finansowych dotyczących dotychczas oddzielnie prowadzonych i propagowanych programów na rzecz dostarczania do szkół owoców i mleka.

1.2 Komitet z zadowoleniem przyjmuje zwłaszcza wyraźne wzmocnienie wsparcia pedagogicznego w przyszłym programie, który – przy pełnym wykorzystaniu swego potencjału – może wnieść o wiele większy wkład w zwalczanie zataczającej coraz szersze kręgi otyłości wśród dzieci oraz w przeciwdziałanie marnotrawieniu żywności.

1.3 EKES oczekuje znacznego zmniejszenia nakładu administracyjnego i organizacyjnego. Należy zapewnić państwom członkowskim wystarczające pole manewru dla ich priorytetów i szczególnych uwarunkowań.

1.4 EKES zaleca, by dano pierwszeństwo powstałym zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, możliwie najświeższym, sezonowym i lokalnym/regionalnym produktom europejskim.

2. Wprowadzenie

2.1 Poszczególne europejskie programy na rzecz szkół nie były wprowadzane jednocześnie. Początkowo celem była przede wszystkim promocja, lecz w międzyczasie na pierwszy plan wysunęło się zdrowe odżywianie dzieci. Program „Mleko w szkole” wprowadzono już w 1977 r. w ramach organizacji rynku mleka. Ostatnio brało w nim udział rocznie ok. 20 mln dzieci. Natomiast program „Owoce w szkole” pojawił się w 2007 r. jako zobowiązanie polityczne w kontekście reformy wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw. Ostatnio skorzystało z niego 8,6 mln dzieci. Mimo podobnych celów i grup docelowych oba programy miały osobne ramy prawne i finansowe, rozbieżne były również ich koncepcje i sposoby realizacji. Żaden z programów nie został w pełni wykorzystany, przy czym między państwami członkowskimi wystąpiły znaczne różnice w stopniu ich realizacji.

2.2 W wyniku ostrej krytyki ze strony Trybunału Obrachunkowego i, co za tym idzie, gruntownej oceny obu programów i zorganizowania konsultacji publicznych, Komisja Europejska proponuje wspólne ramy prawne i finansowe dotyczące rozdawania uczniom warzyw, owoców oraz mleka. Ma to pomóc usunąć dalsze niedociągnięcia i braki. Przede wszystkim programy te powinny być w większym stopniu uzupełnione o aspekt pedagogiczny.

2.3 Na nowy program trzeba przeznaczyć wyższe środki przewidziane w ramach wspólnej polityki rolnej do roku 2020 na programy na rzecz szkół, czyli rocznie ogółem 230 mln EUR (150 mln EUR na program „Owoce w szkole” i 80 mln EUR na program „Mleko w szkole”).

3. Uwagi ogólne

3.1 EKES zdecydowanie popiera wspierane przez UE programy na rzecz rozdawania produktów rolnych dzieciom i młodzieży w placówkach oświatowych. Trzeba przypomnieć, że w roku 1999 EKES jednoznacznie sprzeciwił się wcześniejszym planom Komisji Europejskiej, aby zaprzestać unijnego wsparcia dla programu „Mleko w szkole”.

3.2 EKES zwraca uwagę na ogromne znaczenie zrównoważonego odżywiania małych dzieci i dzieci w wieku szkolnym. Z ubóstwem, które pogłębiło się z powodu kryzysu finansowego i gospodarczego, wiąże się szczególnie wysokie ryzyko niedożywienia dzieci i młodzieży. Niepokojąco dużo dzieci wyrusza co dzień do szkoły bez jakiegokolwiek śniadania. Zarówno coraz powszechniejsza otyłość, jak i skala marnotrawstwa żywności należą do najważniejszych wyzwań społecznych.

3.3 EKES ma nadzieję, że te nowe programy na rzecz szkół zostaną wprowadzone i w pełni wykorzystane we wszystkich państwach członkowskich, choć udział państw członkowskich jest nadal dobrowolny. Komitet jest przekonany, że w ten sposób długofalowo zwiększy się udział warzyw, owoców i produktów mlecznych w diecie dzieci.

3.4 EKES z zadowoleniem przyjmuje zwłaszcza silniejsze zaakcentowanie dodatkowych działań pedagogicznych ze strony UE. Utwierdza go to w przekonaniu, że jego wcześniejsze postulaty były słuszne. Wyrabianie zdrowszych nawyków żywieniowych już w okresie wczesnego dzieciństwa i w wieku szkolnym oraz poprawa świadomości tego, jak działa rolnictwo i łańcuchy produkcji żywności, powinny być postrzegane przez władze krajowe, szkoły, rodziców, sektor rolno-spożywczy, społeczeństwo obywatelskie i media jako obowiązek i zadanie obywatelskie, do którego wykonania każdy się może przyczynić.

3.5 Podstawą powodzenia tych programów na rzecz szkół są nauczyciele, którzy – co należy przyjąć z zadowoleniem – coraz częściej przejawiają duże zainteresowanie i zaangażowanie w tym zakresie. Szczególną motywacją mogłoby być dla nich dodatkowe wsparcie programów w postaci krajowych dopłat uzupełniających lub pomocy ze strony sponsorów i grup społeczeństwa obywatelskiego; te ostatnie mają szczególne znaczenie w wypadku społecznych punktów zapalnych. EKES wyraża zatem swoje poparcie dla zainicjowanych przez Komisję projektów pilotażowych dla grup społecznie słabych i wymagających ochrony.

3.6 Dlatego też wyraźnie popiera poszerzenie możliwości poprawienia wizerunku lokalnego sektora rolno-spożywczego – jego produktów, działalności i świadczeń na rzecz społeczeństwa – na przykład przez tworzenie ogródków szkolnych, organizację wycieczek szkolnych lub degustację produktów w gospodarstwach rolnych i przedsiębiorstwach rzemieślniczych bądź przez uzyskanie „prawa jazdy w dziedzinie żywności”. EKES uważa, że wzorem godnym naśladowania jest fakt, że w niektórych państwach członkowskich rolnicy dostarczają mleko bezpośrednio do szkół, w związku z czym pozostają w stałym kontakcie z dziećmi.

3.7 EKES przyjmuje również z zadowoleniem fakt, że przy okazji można omówić produkty rolne takie jak na przykład oliwa czy miód oraz kwestie związane z uprawą ekologiczną. To samo dotyczy zagadnień ochrony środowiska czy też marnotrawstwa żywności. EKES zaleca, by środki towarzyszące ocenić na bardzo wczesnym etapie.

3.8 Unijny program na rzecz dostarczania warzyw, owoców i mleka do szkół może się powieść tylko wtedy, gdy będzie odpowiadał specyfice danego kraju i regionu, warunkom panującym w przedszkolach i w szkołach oraz oczekiwaniom dzieci i rodziców. Właśnie konsultacje jednoznacznie pokazały, że nadmierne nakłady administracyjne i organizacyjne są częstą bolączką, a nieraz wręcz powodem zaprzestania udziału w dotychczasowych programach. Stąd też dla EKES-u tak ważne jest uzyskanie widocznych synergii przy realizowaniu nowego programu. Należy więc zdecydowanie zmniejszyć nakłady administracyjne i organizacyjne szkół, uczestniczących w programie podmiotów sektora gospodarki oraz organów administracji.

3.9 EKES uważa, że słuszna i istotna jest propozycja szerszych możliwości finansowania logistyki i urządzeń, na przykład w celu chłodzenia świeżej żywności.

3.10 Komitet za właściwe uznaje wspieranie rozdawania warzyw, owoców – w tym bananów – i mleka w ramach programów szkolnych. Zdaniem EKES-u problematyczne jest ograniczenie wsparcia tylko do mleka do picia; zaleca więc dalsze zapewnienie szerszej oferty produktów mlecznych, przy uwzględnieniu aspektów fizjologii żywienia i pedagogiki. EKES stanowczo życzy sobie, by w pierwszym rzędzie wykorzystywać świeżą żywność pochodzącą ze zrównoważonej europejskiej produkcji. O ile to możliwe, produkty i działania w ramach programów na rzecz szkół powinny mieć charakter sezonowy i regionalny bądź być opatrzone chronioną przez UE nazwą pochodzenia (ChNP) lub chronionym przez UE oznaczeniem geograficznym (ChOG).

Bruksela, 9 lipca 2014 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE
